

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ПРИРОДНИЧИХ НАУК**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ З ОСНОВАМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь	<u>бакалавр</u> <i>(назва освітнього ступеня)</i>
галузь знань	<u>01 Освіта/Педагогіка</u> <i>(шифр і назва галузі знань)</i>
спеціальність	<u>014 Середня освіта</u> <i>(код і назва спеціальності (предметної спеціальності або спеціалізації))</i>
предметна спеціальність	<u>014.15 Природничі науки</u>
освітня програма	<u>Середня освіта: природничі науки</u> <i>(назва освітньої програми)</i>
тип дисципліни	<u>обов'язкова</u> <i>(обов'язкова / вибіркова / факультативна)</i>

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

 О.В. Федорова
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою технологічної освіти та
природничих наук

протокол № 1 від 29 серпня 2023р

Завідувач кафедри О.В. Федорова
(підпис, ініціали, прізвище)

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти факультету
управління, адміністрування та інформаційної діяльності

 Л.В. Драгієва
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми: Граматик Н.В., кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри технологічної освіти та природничих наук

Рецензенти програми: Букатова О.М., кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри технологічної освіти та природничих наук ІДГУ

Яренчук Л.Г., кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри технологічної освіти та природничих наук

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів:3	Лекції:	
Модулів:1	20	4
Загальна кількість годин:90	Практичні заняття:	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:1	Лабораторні заняття:	
Семестр: 1	Семінарські заняття:	
Тижневе навантаження (год.):	24	4
- аудиторне:3,0	Консультації:	
- самостійна робота: 4,0	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік	Самостійна робота:	
Мова навчання: українська	46	82

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни основні положення та відомості про роль і місце науки у розвитку суспільства, про закономірності розвитку науки, про організацію та шляхи забезпечення наукових досліджень в державі; основні напрямки підготовки розкриття перед студентами перспективи шляхів оволодіння професійною діяльністю вчителя професійного становлення вчителя природничих наук, розкриття перед здобувачами освіти перспективи шляхів оволодіння професійною діяльністю вчителя.

Метою вивчення дисципліни є: вивчення студентами основних положень та відомостей про роль і місце педагогічної науки у розвитку суспільства, про закономірності розвитку педагогічної науки, про організацію та шляхи забезпечення наукових досліджень в системі освіти, зокрема в роботі природничих наук.

Передумови для вивчення дисципліни певні знання з фундаментальних та прикладних наук: фізики, хімії, біології, філософії.

Міждисциплінарні зв'язки «Педагогіка», «Психологія», «Методика навчання біології», «Методика навчання хімії», «Методика навчання фізики», «Інтегрований курс «Природничі науки» з методикою навчання», «Матеріально-технічне забезпечення природничих наук».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Для обов'язкових навчальних дисциплін

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми «Середня освіта: природничі науки».

Інформація про компетентності та програмні результати навчання за дисципліною

Шифр	Назва
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 2.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, та наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 6.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 7.	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК 8.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК 10.	Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.
ЗК 11.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	
ФК 3.	Здатність характеризувати досягнення біологічної науки та її роль у житті суспільства для цілей збереження біорізноманіття; досягнення хімічної технології та сучасний стан хімічної промисловості, їх роль у суспільстві; досягнення фізичної науки та її роль у житті суспільства.
ФК 4.	Здатність розуміти та вміти застосовувати сучасні методи дослідження для визначення будови, функцій, життєдіяльності, розмноження класифікації, походження, поширення, використання та інтерпретувати результати досліджень.
ФК 6.	Здатність дотримуватись принципу науковості при трансляції наукових біологічних, фізичних та хімічних знань у площину шкільних початкових предметів з біології, фізики та хімії, здійснення структурування навчального матеріалу.
ФК 9.	Здатність чітко і логічно відтворювати основні теорії і закони хімії, оцінювати нові відомості та інтерпретації в контексті формування в учнів цілісної природничо – наукової картини світу відповідно до вимог державного стандарту освітньої галузі «Природознавство» в базовому закладі загальної середньої освіти в умовах Нової української школи.
ФК 16.	Здатність безпечного проведення біологічних досліджень в лабораторії та природних умовах.
ФК 17.	Забезпечення охорони життя і здоров'я учнів у навчально – виховному процесі та позаурочній діяльності.
ФК 18.	Здатність безпечного поводження з хімічними речовинами, беручи до уваги їх хімічні властивості.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН 1.	Знати біологічну та хімічну термінологію та сучасну номенклатуру; демонструвати знання та розуміння основ загальної та теоретичної фізики.
ПРН 2.	Знати та розуміти основні концепції, теорії та загальну структуру біологічної науки, хімічних та фізичних наук.
ПРН 4.	Знати й розуміти математичні методи фізики та розділів математики, що є основою вивчення курсів загальної та теоретичної фізики.
ПРН 5.	Знати основні психолого – педагогічні теорії навчання, інноваційні технології

	навчання біології, фізики та хімії, актуальні проблеми розвитку педагогіки та методик навчання біології, фізики, хімії в умовах Нової української школи.
ПРН 6.	Знати класифікацію, будову, властивості, способи одержання неорганічних та органічних речовин та розуміти генетичні зв'язки між ними; знати будову та властивості високомолекулярних сполук, у тому числі біополімерів.
ПРН 7.	Знати методи хімічного та фізико – хімічного аналізу, синтезу хімічних речовин, у тому числі лабораторні та промислові способи одержання важливих хімічних сполук.
ПРН 8.	Знати роль живих організмів та біологічних систем різного рівня у житті суспільства, їх використання, охорону, відтворення.
ПРН 9.	Знати основи безпеки життєдіяльності, безпечного використання обладнання кабінету фізики, лабораторій біології та хімії.
ПРН 11.	Аналізувати фізичні явища і процеси з погляду фундаментальних фізичних теорій, принципів і знань, а також на основі відповідних математичних методів.
ПРН 14.	Користуватися математичним апаратом фізики, математичними та числовими методами, які часто використовуються у фізиці.
ПРН 17.	Уміти знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, насамперед, за допомогою інформаційних технологій.
ПРН 19.	Володіти основами професійної культури, бути здатним до підготовки та редагування текстів професійного змісту державною мовою; володіти основами професійної мовленнєвої культури при навчанні біології, фізики та хімії в школі.
ПРН 22.	Володіти інформаційно – комунікаційними технологіями навчання і застосовувати їх у навчальному процесі з біології, фізики та хімії; самостійно вивчати нові питання біології, фізики, хімії за різноманітними інформаційними джерелами.
ПРН 24.	Бути здатним вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетентності; усвідомлювати соціальну значущість майбутньої професії, сформованість мотивації до здійснення професійної діяльності.
ПРН 25.	Відповідально ставитись до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів у навчально-виховному процесі та позаурочній діяльності.

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
ЗК 2.		ПРН 19.		ПРН 24., ПРН 25.
ЗК 6.		ПРН 19.		
ЗК 7.		ПРН 19., ПРН 24.		
ЗК 8.	ПРН 9.			ПРН 25.
ЗК 10.		ПРН 22.		
ЗК 11.				ПРН 24.
ФК 3.	ПРН 1., ПРН 2.			
ФК 4.	ПРН 4., ПРН 7., ПРН 8.	ПРН 11., ПРН 14.		
ФК 6.	ПРН 5., ПРН 6.			
ФК 9.	ПРН 5., ПРН 6.	ПРН 17.		
ФК 16.	ПРН 9.			ПРН 25.
ФК 17.	ПРН 9.			ПРН 25.
ФК 18.	ПРН 9.			ПРН 25.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Поняття про науку. Теоретичні основи наукових досліджень	4	2	2	-	-	-	6	2	-	2	-	-	-	8
2.	Академічна культура: місце академічної доброчесності у формуванні академічної культури студента	4	2	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	8
3.	Основи академічного письма	6	2	4	-	-	-	6	2	-	2	-	-	-	8
4.	Система вищої освіти України	4	2	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	8
5.	Спеціальність Середня освіта (Природничі науки) в системі загальної середньої освіти України	6	4	2	-	-	-	6	2	2	-	-	-	-	8
6.	Професійна діяльність і особистість педагога	4	2	2	-	-	-	4	2	2	-	-	-	-	8
7.	Підготовка вчителя у педагогічному закладі вищої освіти	4	2	2	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	10
8.	Професійне спілкування у структурі діяльності педагога	6	2	4	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	10
9.	Професійне самовиховання майбутнього вчителя	6	2	4	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	14
Проміжний контроль		-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+
Разом:		44	20	24	-	-	-	46	8	4	4	-	-	-	82

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Поняття про науку. Теоретичні основи наукових досліджень.

Наука як вид людської діяльності, класифікація наук. Предмет та об'єкт науки. Особливості сучасної науки. Категорії науки. Виникнення науки та її еволюція. Критерії науковості знань. Система наукових знань. Поняття наукового

дослідження. Вимоги до визначення наукових досліджень. Основні види наукових досліджень. Принципи організації наукової праці. Поняття, особливості, цілі та завдання науково-дослідної роботи. Поняття, мета та завдання науково-дослідної роботи студентів. Види та форми науково-дослідної роботи студентів. Культура особистості дослідника.

Тема 2. Академічна культура: місце академічної доброчесності у формуванні академічної культури здобувача освіти. Академічна доброчесність як запорука якісної вищої освіти. Академічна культура: поняття, функції, складові. Академічна нечесність та методи її запобігання. Етичний кодекс ученого. Авторське право. Об'єкти авторського права. Поняття плагіату в Україні та світі. Види плагіату. Протидія плагіату. Законодавчий аспект. Роль академічної культури в системі вищої освіти. Міжнародні досвіди боротьби за якість освіти і науки через впровадження та врегулювання норм академічної доброчесності. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні.

Тема 3. Основи академічного письма. Науковий стиль, його призначення, основні ознаки та підстилі. Загальні правила оформлення наукової роботи. Публікація результатів досліджень. Види і форми усних представлень наукової інформації. Курсові та кваліфікаційні роботи. Сутність наукової комунікації. Ознаки культури наукового мовлення. Поняття мети, об'єкту, предмету дослідження. Основні жанри академічного письма. Сутність наукової комунікації. Ознаки культури наукового мовлення. Поняття мети, об'єкту, предмету дослідження. Основні жанри академічного письма.

Тема 4. Система вищої освіти. Структура освіти в Україні. Болонський процес. Законодавство про освіту. Рівні та ступені вищої освіти України. Види документів про вищу освіту (наукові ступені). Національна рамка кваліфікацій. Система державного управління вищою освітою та внутрішнє управління ЗВО. Права і обов'язки студентів. Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої школи.

Тема 5. Спеціальність Середня освіта (Природничі науки) в системі загальної середньої освіти України. Загальні відомості про загальну середню освіту в Україні. Мережа загальноосвітніх навчальних закладів. Базовий навчальний план. Характеристика спеціальності Середня освіта (Природничі науки). Розвиток системи природничих наук в Україні. Вимоги державного стандарту до вчителя природничих наук. Основні напрями професійної діяльності вчителя. Історія розвитку СО «Природничі науки». Природничі науки в сучасній школі.

Тема 6. Професійна діяльність і особистість педагога. Загальна характеристика педагогічної професії. Професійна діяльність педагога сучасної школи. Учитель як суб'єкт педагогічної діяльності. Професіограма особистості педагога. Професія вчителя в сучасному суспільстві. Характеристика

професійної діяльності педагога. Особистість педагога, його професіограма. Загальна і професійна культура вчителя.

Тема 7. Підготовка вчителя у педагогічному закладі вищої освіти.
Заклад вищої освіти і організація навчально-виховного процесу в ньому. Форми організації навчання у вищій педагогічній школі. Раціональна організація навчальної праці здобувача освіти. Самостійна робота здобувача освіти. Робота майбутнього вчителя з книгою та іншими сучасними засобами пошуку й одержання інформації. Наукова робота здобувачів освіти у системі професійної підготовки. Поняття культури, гігієни та техніки розумової праці здобувачів освіти. Самостійна робота студентів та умови її ефективної організації. Особливості організації навчальної праці здобувача освіти під час екзаменаційної сесії.

Тема 8. Професійне спілкування у структурі діяльності педагога.
Спілкування як основа педагогічної діяльності. Педагогічне спілкування, його функції, види, структура. Спільне педагогічного спілкування. Мистецтво педагогічного спілкування. Комунікативність як професійно-особистісна якість педагога, шляхи її виховання і самовиховання. Шляхи оптимізації педагогічного спілкування.

Тема 9. Професійне самовиховання майбутнього вчителя.

Професійне самовиховання у системі підготовки майбутнього вчителя. Поняття професійного самовиховання, його роль у становленні особистості майбутнього педагога. Умови і чинники професійного самовиховання здобувачів освіти. Технологія професійного самовиховання: самовиховання майбутнього вчителя як система; етапи самовиховання здобувача освіти; самопізнання як передумова самовиховання; визначення мети самовиховання; планування діяльності із самовиховання. Програма професійного самовиховання; методи самовиховання; результати діяльності майбутнього педагога по самовихованню. Самовиховання і професійний ріст учителя. Самовиховання студента як система. Етапи самовиховання. Методи самовиховання. Планування діяльності.

5.2. Тематика практичних занять.

1. Поняття про науку. Теоретичні основи наукових досліджень.
2. Академічна культура: місце академічної доброчесності у формуванні академічної культури здобувача освіти.
3. Основи академічного письма.
4. Система вищої освіти.
5. Спеціальність Середня освіта (Природничі науки) в системі загальної середньої освіти України.
6. Професійна діяльність і особистість педагога.
7. Підготовка вчителя у педагогічному закладі вищої освіти.
8. Професійне спілкування у структурі діяльності педагога.
9. Професійне самовиховання майбутнього вчителя.

5.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		Форми звітності
		денна	заочна	
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	10	2	конспекти лекційних тем
2.	Підготовка до практичних занять	10	6	усні відповіді та виконання практичних завдань
3.	Підготовка до модульного (проміжного) контролю	4	4	модульна контрольна робота
4.	Опрацювання тем, винесених на самостійну підготовку, в т.ч. конспектування за заданим планом	10	54	конспекти, робота на практичних заняттях, виконання завдань
5.	Робота з інтернет-ресурсами	3	3	індивідуальні завдання, підготовка до МКР, практичних занять, опрацювання нормативних документів
6.	Підготовка і написання рефератів	8	10	реферат
7.	Виконання вправ	1	3	вправи
	Разом	46	82	

Тематика індивідуальних завдань

Тематика рефератів

1. Диверсифікація та інтеграція наук як наслідок їх розвитку.
2. Структура науки як системи знань та визначення її окремих елементів, складових частин.
3. Вимоги ергономіки щодо організації наукової праці.
4. Основні теоретичні та методичні засади написання наукової статті.
5. Наукові школи в Україні (минуле і сьогодення).
6. Наукові товариства та їх роль у розвитку науки.
7. Внесок наукової діяльності Національної Академії наук України в розвиток світової культури.
8. Розвиток науки України з часів Київської Русі до XV століття.
9. Розвиток наукових досліджень в Україні з XVI до XVIII століть.
10. Наука в Україні у XIX – XX століттях.
11. Сучасні пріоритети розвитку науки в Україні.
12. Інформація та її роль у науковій діяльності.
13. Роль особистості науковця у проведенні досліджень.
14. Значення експериментальних досліджень в науковому пізнанні.
15. Система науково-дослідної роботи здобувачів освіти в гуманітарному університеті.
16. Методика накопичення фактів з педагогічної практики.
17. Способи збору інформації та методика її зберігання.
18. Спостереження у вирішенні дослідницьких завдань.
19. Попередня статистична обробка результатів експерименту.
20. Методи статистичної обробки результатів експерименту на його заключному етапі.
21. Організація експериментального педагогічного дослідження.
22. Розробка понятійного апарату наукового дослідження.
23. Роль діалектики у науковому пізнанні.
24. Інтерактивний та дедуктивний методи дослідження.
25. Абстракція як форма пізнання.
26. Вимоги галузевого стандарту вищої освіти до вчителя природничих наук.

27. Вимоги галузевого стандарту вищої освіти до вчителя хімії.
28. Вимоги галузевого стандарту вищої освіти до вчителя фізики.
29. Вимоги галузевого стандарту вищої освіти до вчителя біології.
30. Педагогічна культура вчителя природничих наук.
31. Організація професійного самовиховання майбутніх учителів природничих наук.
32. Розвиток системи освіти з природничих наук в Україні.
33. Вимоги державного стандарту до вчителя природничих наук.
34. Основні напрямки професійної діяльності вчителя.
35. Організація наукової діяльності в Україні.
36. Система науково-дослідницьких закладів України.
37. Культура особистості дослідника.
38. Етична поведінка в науці.
39. Поняття плагіату та його різновиди.
40. Система запобігання та виявлення академічного плагіату.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю:* усна або письмова перевірка вивчення навчальних матеріалів на практичних заняттях.
- 6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота.
- 6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік.
- 6.4. *Засоби діагностики результатів навчання:* подаються в силабусі навчальної дисципліни.
- 6.5. *Критерії оцінювання результатів навчання:* подаються в силабусі навчальної дисципліни.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор), веб-сервіс Moodle.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. – 169 с
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд “Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики”; за заг. ред. Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова – К.; Таксон, 2016. – 234 с.
3. Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку // Східноукраїнський Фонд соціальних досліджень. URL: http://fond.sociology.kharkov.ua/images/docs/academ_cult/material.pdf
4. ДСТУ 8302:2015. БІБЛОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. (Інформація та документація). – З внесеними поправками.
5. Дегтярьов А. В., Кокодій М. Г., Маслов В. О. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. 78 с.
6. Жилияев І. Б., Ковтунець В.В., Сьомкін М.В. Вища освіта України: стан та проблеми / Ігор Борисович Жилияев, Володимир Віталійович Ковтунець; Максим Володимирович Сьомкін. К.: Науково-дослідний інститут інформатики і права Національної академії правових наук України, Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, 2015. – 96 с.

7. Кайдалова Л.Г., Щокіна Н.Б., Вахрушева Т.Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. Х.: Вид-во НФаУ, 2009. 140 с.
8. Лутаєва Т.В., Кайдалова Л.Г. Педагогічна культура : навчальний посібник / Т. В.Лутаєва, Л. Г. Кайдалова. Х. : НФаУ, 2013. – 156 с.
9. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А.Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
10. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / за заг. ред. Т.В. Гончарук. Тернопіль, 2014. 272 с.
11. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник / В.В. Тушева, УМО НАПН України. Харків: «Федорко», 2014. 408 с.
12. Шиліна Н.Є. Педагогіка: [навч. посіб. для студентів усіх спеціальностей] / Шиліна Н.Є. – Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2011. – 188 с.
13. Фундаментальні цінності академічної доброчесності. Переклад з англійської. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні – SAIUP. URL: https://academicintegrity.org/wpcontent/uploads/2019/04/Fundamental_Values_version_in_Ukraini_an.pdf
14. Хоружий Г. Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2012. 320 с.
15. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. – К., 2016. – 61 с. 10.

Законодавчі та нормативно-правові акти:

1. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf>
3. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf> 8.2.

Допоміжні джерела

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т.В.
2. Гужва О.О. Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників». URL: http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/books_ac-gr.pdf
3. Кодекс академічної доброчесності Ізмаїльського державного гуманітарного університету. URL: <http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/kodeksakademichnoyi-dobrochesnosti-idgu.pdf>
4. Тимошенко Т. В. Академічне письмо / Т. В. Тимошенко, Н. В. Гречихіна. Наукові записки : зб. наук. пр. Кіровоград : КНТУ, 2009. Вип. 9. – С.214–219.
5. Програма “Природничі науки. Інтегрований курс. 10-11 класи” (авторський колектив І. Дьоміна, В. Задоянний С. Костик) затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 №1407 “Про надання грифу МОН навчальним програмам для учнів 10-11 класів закладів загальної середньої освіти”.
6. Програма “Природничі науки. Інтегрований курс. 10-11 класи” (авторський колектив під керівництвом Ільченко В.Р.) затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 №1407 “Про надання грифу МОН навчальним програмам для учнів 10-11 класів закладів загальної середньої освіти”.
7. Програма “Природничі науки. Інтегрований курс. 10-11 класи” (авторський колектив під керівництвом Засекіної Т.М.) затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 №1407 “Про надання грифу МОН навчальним програмам для учнів 10-11 класів закладів загальної середньої освіти”.

8. Програма “Природничі науки. Інтегрований курс. 10-11 класи” (авторський колектив Д. Шабанов, О. Козленко) затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 №1407 “Про надання грифу МОН навчальним програмам для учнів 10-11 класів закладів загальної середньої освіти”.

9. Н.В. Граматик Компетентність з біології як складова професійної компетентності майбутніх бакалаврів природничих наук/ Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету: збірник наукових праць. Серія: Педагогічні науки. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2023/ Вип.64 с.36-48

<http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/issue/view/35/29>

8.3. Інтернет-ресурси

1. Про вдосконалення вищої освіти в Україні. Указ Президента України від 03 червня 2020 р. № 210/2020. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>

2. Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

3. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти. Наказ МОН від 16 липня 2018 р. № 776. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>

4. Про освіту: Закон України від 05 вересня. 2017 р. № 2145-VIII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

5. Освітній сайт «Всеосвіта». URL: <https://vseosvita.ua/>

6. Освітній сайт «На Урок». URL: <https://naurok.ua/>

7. Міжнародна стандартна класифікація освіти МСКО 2011 / Ел. Ресурс. – Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/Library/Documents/2011-international-standard-classification-education-iscd-2013-rus.pdf>

8. Про Етичний кодекс ученого України. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.nas.gov.ua/legaltexts/DocPublic/P-090415-2-0.pdf.

9. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) - Американські Ради. – Назва з екрану. – Режим доступу: <http://www.saiup.org.ua/>.

10. Рекомендації до пошуку наукової інформації за допомогою інтернетресурсів. – Назва з екрану. Режим доступу: <https://docs.google.com/document/d/1sUBDVqvUxuAfoi1yNW47y.../edit?hl=uk>.